

פחד דוד

פרשת חקת
ה' תמוז
תש"פ

1031

בחול"ל קוראים פרשת קרח

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:32 | 7:24 | 7:29 | 7:14

הדלקת נרות

8:31 | 8:35 | 8:34 | 8:31

מוצאי שבת

9:15 | 9:21 | 9:18 | 9:16

רבינו תם

הילולא דצדיקיא

ה - רבי צאלה כהן זנגי

ו - רבי חיים דלירוחה מח"ס 'תורת חכם'

ז - רבי שמחה בונם אלתר האדמו"ר מגור

ח - רבי חיים משאש

ט - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם האדמו"ר מקלויזנבורג

י - רבי דוד חסין

יא - רבי צבי הירש מזידיטשוב בעל ה'צבי לצדיק'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

למלך לא מגלים סודות

של פרה ולהזותו עליו לרמוז לו שישפיל גאותו כעפר שאינו מועיל כלום. וכמו שכתוב אצל אברהם אבינו ע"ה (בראשית יח, כז) "ואנכי עפר ואפר", שלא הסתפק לדמות עצמו לעפר שהרי הוא יכול להצמיח, אלא אפר, שאינו מועיל כלום לעולם. ולכן לוקחים את האפר הזה ומזים על האדם לומר לו שאם יחזור לעצמו וישפיל רוחו, אזי יוכל להיטהר לגמרי. לכן גם כן לוקחים עץ ארז ואזוב ללמד שאם הגביה עצמו כארז ישפיל עצמו כאזוב.

והנה המלך חייב להנהיג עצמו בכבוד ובשררה כמו שנאמר "שום תשים עליך מלך" (דברים יז, טו). ובפרט שלמה שהיתה מלכותו רבה ועצומה, וכל מלכי תבל שיחרו לפתחו והיה שלום בכל הארצות ואף הכסף והזהב נחשבו כאבנים פשוטות בימי מלכותו, בודאי שמוכר שיהא בו שמץ ממידת הכבוד ואף אם ירח ממנה. וסוד הפרה ועניינה אינו נגלה אלא לאנשים שמתרחקים לגמרי מן הכבוד ולכן לא נתגלה הדבר לשלמה. מה שאין כן משה רבנו ע"ה אף שגם הוא היה כמלך, אך מכל מקום נהג בענווה יתירה עד שהקב"ה בעצמו העיד עליו בעצמו "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (במדבר יב, ג) ולכן סוד פרה אדומה נתגלה רק לו ולא לכל אדם אחר.

ובספר "קול יהודה" להגאון רבי יהודה צדקה זצוק"ל, מבאר הרב את דברי הגמרא; ביקש שלמה להיות כמשה. יצתה בת קול ואמרה כתוב "וישר דברי אמת ולא קם נביא עוד בישראל כמשה". דהיינו שלמה ביקש לידע טעם פרה אדומה וסודה כמו שנודע למשה, אבל בשמים לא הסכימו. והרמוז שרמזו לו הוא "וישר דברי אמת", דהיינו המורה שהיא דברי אמת כתיב בה (במדבר יט, יז) "לטמא אתה שרפת החטאת" עולה ראשי תיבות; למשה. אבל גם כן זה עולה "שלמה" בהיפוך אותיות. ומכל מקום הבת קול אמרה "וישר" דהיינו לקרוא זאת בצורה ישרה, וכך מתקבלים ראשי התיבות "למשה" ולא להפוך האותיות ולדרוש "שלמה".

ועוד אפשר להוסיף ולומר שהפרש בין "משה" לבין "שלמה" הוא האות ל' והיא האות הגבוהה מכל האותיות. וזהו כי שלמה היה מלך, ומלך צריך לנהוג בגבהות כמו שנאמר (דברים יז, טו) "שום תשים עליך מלך" - שתהא אימתו עליך. ואף על פי כן בתוך תוכו צריך להיות מך ושפל. ולכן אמרו חז"ל (ברכות לד, ב) שהמלך בתפילתו כיון שכרע לא זוקף עד סוף התפילה, להורות שפלות יתירה למרות נשיאותו וגדלותו שנוהג בדרך כלל. וכן "מלך" אותיות "מך" ואת ל' הגבוהה מכולם, לרמוז על אותן תכונות מנוגדות שצריכות להיות למלך, שמחד - יתנשא במלכותו כמו האות ל' הגבוהה מבין האותיות. ומאידך - יהא "מך" עניו ושפל בתוכו. ואילו משה רבינו ע"ה לא הייתה לו הגבהות הנדרשת למלך, ולכן לו לבדו נגלה טעם פרה אדומה המרמזת על ענווה יתירה.

כל ענייני הפרה ושריפתה הם כידוע בגדר 'חוק' - מצוה ללא הסבר וטעם המובן לביתנו, ומכל מקום חובתנו לקיימה אף שאיננו מבינים בה ולא כלום. אולם יש לנו לידע כי על אף שאיננו יודעים טעמה, בוודאי שיש לה טעם עמוק ונשגב ולא נמסר אלא למשה רבינו ע"ה. וזה שאמרו "ויקחו אליך פרה אדומה" - דווקא אליך שאתה מבין טעמה.

ואמרו בגמרא (ראש השנה כא, ב) על הפסוק "ביקש קהלת למצוא דברי חפץ וכתוב יושר דברי אמת". ביקש קהלת לידע טעם פרה אדומה עד שיצתה בת קול ואמרה כתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה". ורק משה נודע לו טעמה. וזה שאמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" והמילים "והיא רחוקה" עולות בגימטריא "פרה אדומה".

ויסוד גדול יש בכך שהגם שלמה היה החכם מכל האדם, בכל זאת לא השיג את טעמה. הנה ה' מלך גאות לבש" והוא מלך הכבוד וכל הכבוד שייך לו, כמו שנאמר "והעושר והכבוד מלפניך". ובורא עולם אסר על האדם לרדוף ולחפש אחר כבוד, לפי שבכך הוא גוזל להקב"ה את תפארתו ויקרתו חלילה, אלא עליו לעשות זאת מאהבה וסוף הכבוד לבוא. דהיינו, יעשה האדם רצון ה' ואם ירצה ה' יחלק הכבוד למי שמגיע לו כבוד. כי ברצונו נתנה וברצונו נטלה.

ועל האדם לדעת כי מה שברא הקב"ה תאוה וחשק לכבוד, ותענוג גדול יש לאדם בזה שמכבדים אותו, הוא אך ורק כדי שנדע היאך לכבד ולהעריך את זולתנו. ולכן תלמידי רבי עקיבא נפטרו משום שלא נהגו כבוד זה בזה, שהרי הכבוד לא נועד לעצמם אלא לכבוד הזולת, ובוהם פגמו ולא כיבדו את חבריהם.

ושמעתי מאחד הרבנים שיחיו שאמר שעד כדי כך מגיע עניין ההתרחקות מהכבוד, שגם בעולם הבא יש להתרחק ממידה זו. כמו שכתוב בגמרא (כתובות עז, ב) על רבי יהושע בן לוי שעלה לגן עדן כשהוא חי, ורצה להיכנס למקומו של רבי שמעון בר יוחאי. וכשדפק על הדלת ענהו רשב"י; מי שם? השיב לו; אני יהושע בן לוי. שאל אותו רשב"י; האם נראתה הקשת בימך או לא? (שכידוע בימי רשב"י לא נראתה הקשת כל ימיו, כיון שבזכותו העולם היה קיים. שאם לא כן היה צריך להיות מבוך מחמת רשעותם והסימן הוא הקשת בענן) ורבי יהושע בן לוי לא רצה להחזיק טובה וכבוד לעצמו ולהשיבו שבאמת לא נראתה הקשת בימיו, אלא השיב לו; כן. אמר לו אם כן אינך ראוי וזכאי להיכנס למקומו בעולם הבא.

והוא פלא פלאים עד היכן צריך להתרחק מן הכבוד ואפילו בגן עדן.

אחרי הודיע אלוקים אותנו את כל זאת, נבין מהו הטעם שנמסר עניין פרה אדומה דווקא למשה ולא לשלמה. שהרי כל עניין פרה אדומה בא לטהר אדם מטומאה, וכל הטומאה שבאה על האדם נובעת מהידבקותו בדרך חטאים וביצי הרע. ואדם שרודף גאוה וכבוד, הריהו גורם וממשיך טומאה לעצמו. ועל כן ציוותה התורה ליקח אפר

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ושבו בנים לגבולם

באחת השנים ידידי החשוב רבי משה גופס שליט"א, ישב שבעה על אחד מבני משפחתו בארץ ישראל. במהלך הימים הגעתי לקיים את מצות נישוחם אבלים, ואף מסרתי שיעור משניות לעילוי נשמת הנפטר.

לאחר תפילת ערבית היה בדעתי להגיע לירושלים, ומר יחיאל בן משה, המשמש כמנהל באחד מסניפי בנק המזרחי שהיה אף הוא במקום, התנדב להסיע אותי למחוז חפצי, כשאלינו התלווה גם ידידו מר נחמני ממקסיקו, שביקש להתיעץ עימי לגבי עניין מסוים.

במהלך הנסיעה פנה אליי מר נחמני וסיפר לי שקרוב משפחתו במקסיקו - נחטף, וכבר חודש ימים הוא שבוי בידי חוטפיו הדורשים עבור שחרורו כופר עצום בסך עשרה מיליון דולרים! ובגלל המצב העדין והסבוך קיים חשש גדול לחייו של קרוב משפחתו השבוי.

אינני יודע מדוע, אולם לאחר הרור קל יצאו מפי המילים: "בעזרת ה' עד סוף השבוע הזה קרוב משפחתך ישתחרר". כך אמרתי, ובעצמי התפלאתי על דבריי.

בשבת שלאחר מכן שהיתי באשדוד, ומר יחיאל בן משה שבת עימי את השבת ועל

כולנו חלפה שבת מרוממת של התעלות הנפש. לאחר שיצאה השבת ונסתיימה תפילת ערבית פנה מר בן משה ליטול את חפציו האישיים ואגב כך הפעיל את מכשיר הפלאפון שלו, שהיה כבוי במהלך יום השבת.

רגעים ספורים חלפו והנה צלצל אליו מר נחמני ידיו, וסיפר לו בהתלהבות ובשמחה שכפי שדברתי מספר ימים קודם - כך היה. בשבת התרופפה מאד השמירה על קרוב משפחתו החטוף, וכאשר החטוף הבחין בכך שחוטפיו הסירו לרגע את דעתם ממנו - הוא מיהר להימלט על נפשו ובדרך פלאית הגיע לביתו.

השמחה בקרב מכריו של השבוי רבתה מאד, וכולם נוכחו לראות כיצד התקיימה הברכה בזכות אבותי הקדושים זיע"א.

כאשר נודע לי דבר שחרורו של החטוף פניתי לסובבים אותי ואמרתי להם: "בואו ראו עד כמה גדולה האמונה בה' יתברך, יהודי שמאמין בקב"ה ובנוטח בו בלבב שלם - הקב"ה עוזר לו באופן שמעל לטבע".

ובאופן זה זיכני הבורא לעורר את זכות אבותי ולברך את החטוף בזכותם זיע"א שיזכה לצאת במהרה לחופשי.

במה מפטירין

הפטרה השבוע: "זיפתח הגלעדי" (שופטים י"א)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מלחמת ישראל עם בני עמון, ועל הארץ שכבשו ישראל מסיחון שכבש מעמון, שהוא מענין הפרשה בה מסופר על בני עמון שישראל לא נלחמו עמם, אלא נלחמו עם סיחון וכבשו ממנו את הארץ שכבש מעמון.

נצור לשונך

חייב לשמור את פי

תולה ארץ על בלימה

ומזה יש עוד ללמוד, דהוא הדין, אם אחד השיג הלוואה מאת חברו, ומפרסם לכל את גודל טובתו של המלוה. כי על ידי זה מצוי הוא, שיתקבצו אליו אנשים רעים, ואינו יכול להשמט עצמו מהם. וחייב האדם לשמור את פיו ואת לשונו (חפץ חיים)

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

למי רכש הרב פינקוס שתי פחיות שתיה?

"באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם" (במדבר כא, יח)

המשך לדמותו הטמירה של הצדיק רבי שמשון פינקוס זצ"ל, אותה הארנו בגיליון הקודם, נציין כאן עוד פנינה אחת ממידותיו הנעלות והיא מידת הנדיבות וההטבה לזולת שהצטיין בה עד מאוד.

כל מי שאי פעם שהה במחיצתו חש מייד בלב השופע חמלה ורוך כלפי כל אדם מישראל. המושגים הגבוהים שאותם טבע בהטבה לזולת - היו בלתי נתפסים, בהפקירו, כפשוטו, את נפשו, גופו וממונו, כדי לגמול חסדים טובים.

לרבי שמשון זצ"ל, שהקב"ה חננו בכישרונות מבורכים ובעמל נפשו אף ב'לב מרגיש', היו חושים מחודדים לזהות את הצרכים, ומשמעם עליהם כרגע, שפע תקף מטובו וחסדו, בלי להבדיל בין קל לנכבד או קטן וגדול, ומאומה לא עמד לפניו בהילוכו בדרכיו של הקב"ה - חנון ורחום ומשכיל אל דל.

וכה אמר פעם במהלך שיחה:

"כאשר ילד קטן מבקש לשתות בעתות לחץ של ערבי שבתות וכיו"ב, אם מתאמצים קצת גם להמתיק לו את השתייה במעט תרכיז ולערבו יפה יפה, הרי שפעולה קלה זו היא בכלל 'דבקות' בקודשא בריך הוא. הבעיה היא - הוא מוסיף - שאיננו מוסיפים חשיבות למצוות כאלו, ומביטים עליהן כ'קטנות' שאינן מצדיקות טרחה, וזהו שורש הטעות, שכן גם הן מצוות שאסור להחמיצן, ופשיטא שאין לזלזל בהן".

וכשם שרב היה כוחו בהפשטת דברים עמוקים ברומו של 'עולם האצילות' - ולהורידם לעולם המעשה לפרטי פרטים מחוורים כשמלה, כך גם היה לעומת כן בעולם העשייה, והשכיל לבטא גאונות בהפשטת המצוות עד ה'למעשה' בפרטים ופרטי הפרטים שלהם. בכוח זה נטל ורומם את ה"ואהבת לרעך כמוך", העלול להיתפס כמושג מופשט של רגש ומידה כללית כלפי הזולת, מתוך מבט אמיתי על פרטי המצווה הזוטרים כביכול - כעל תיקוני עולמות נשגבים.

פעם נודע לו בדרך אגב על אחד מבאי ביתו, שהוא מחבב ביותר מיץ אשכוליות. ובכן, מאז ואילך כל אימת שהלה התארח אצלו, עמד הכן על השולחן, בסמוך למקום מושבו, בקבוק מיץ אשכוליות, שרבי שמשון אישית היה דואג להביאו.

בספר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו', מסופר:

אחד ממקורביו נסע עמו פעם ברכבו מירושלים לבני ברק, שבמהלך הנסיעה הכריז רבי שמשון לפתע שהוא 'צמא מאד'. בעיני בן לווייתו שהכירו היטב, ההתבטאות הזו היתה מוזרה בעליל, ולא התאימה כלל לאורחותיו של רבינו. והנה, בנקודה הראשונה של מכירת משקאות שהזדמנה בדרכם, עצר הרב ורכש שתי פחיות שתייה, לו ולנוסע שלצדו.

"ניסיתי להתנגד לשתיה שקנה עבורי, אך הוא התעלם מהסירוב ודחק בי לקחת ולשתות", והלה - לא נותרה לו ברירה אלא ליטול את המשקה מידו בתודה. רק משסיים לשתות, נזכר שכמחצית השעה קודם לכן, השיח את לבו באוזני רבי שמשון על התשיות והלאות שפשטה בכל איבריו, בעקבות ביצוע שליחות עדינה ומורכבת, שחטטה ממנו את לשד כוחותיו. עתה הבין אל נכון מה פשר ה'צימאון העז' שתקף לפתע את הרב. צמא מסוג אחר לגמרי מזה שחשב בתחילה.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משה הצטער על כבוד שמים בלבד

עיקר תכלית האדם בעולם, להרבות כבוד שמים ולקדש את שמו יתברך ברבים, ומצינו שמשה ואהרן המעיטו בשגגה ושלא במתכוון את כבוד ה' יתברך על ידי הכאת הסלע, כנאמר (במדבר כ, יב) "יען לא האמתם בי להקדישני לעיני בני ישראל" - על כן נענשו בעונש כה קשה שלא זכו להביא את ישראל לארץ הקודש.

וכמובן שתביעה זו על משה ואהרן הייתה דקה מן הדקה, לפי שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה. אולם אין ספק בכך שמשה רבנו ע"ה דאג במשך כל ימי חייו וקינא לשמו הגדול יתברך. הוא מסר נפשו בכדי להגדיל ולהאדיר את כבוד ה' יתברך בעולם.

אחת מן הדוגמאות מצינו בפרשתנו כאשר חטאו בני ישראל ודברו על ה' ועל משה, שלח הקב"ה בעם את הנחשים השרפים, והם נשכו את העם ומתו רבים מישראל. וכשצעק משה אל ה' שתיפסק המכה, אמר לו הקב"ה (במדבר כא, ח) "עשה לך שרף ושים אתו על נס", ובמקום 'שרף' עשה משה 'נחש', כנאמר (שם כא, ט) "ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס".

ולכאורה יש להבין מדוע שינה משה מדברי ה'?

ומתריצים המפרשים, לפי שהנחשים באו כעונש מפני שדברו לשון הרע על הקב"ה, והוא חטאו של נחש הקדמוני. והשרפים באו כעונש על שדברו לשון הרע במשה הנקרא "מלאך", שנאמר (שם כ, טז) "וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים" והמלאך נקרא שרף, כמו שנאמר "שרפים עומדים ממעל לו" ועל כן הפוגע בכבוד תלמידי חכמים עונשו שיינשך על ידי שרף, כמאמר התנא (אבות ב, י) "ולחישתן לחישת שרף".

וכאשר צעק משה אל ה', אמר לו הקב"ה "עשה לך שרף" כלומר שהקב"ה חס ומצטער על כבודו של משה שנפגם, יותר מאשר על כבודו שלו. לכן ציווהו שיעשה שרף המרמז על הפגיעה בכבודו של משה. אולם משה רבנו ע"ה מגודל ענוותנותו דאג לכבוד שמים, לכבוד ה' יתברך יותר מכבודו האישי ולכן עשה 'נחש' המרמז על הפגיעה בכבוד ה' יתברך. כלומר הוא מחל על כבודו שלו, ולא הצטער, אלא על כבוד שמים בלבד.

הרי לנו מכאן עד כמה נזהר משה רבנו בכבודו של הקב"ה, וכל משאת נפשו הייתה כיצד להגדיל את כבודו ולהעצים את מלכותו של הקב"ה בעיני הבריות, אלא שכאן טעה משה והכה את הסלע, וכאמור היה בזה חטא דק מן הדק של מיעוט בכבוד שמים ביחס למעלתו של משה, ועל כן נענש.

פניני הפרשה

להיכן רצו כל הנפטרים שקמו לתחייה?

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (במדבר יט, יד)

הנה אמרו חז"ל "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה".

באחת מדרשותיו של רבי חיים מבריסק זצ"ל, נשא את משלו ואמר:

הנה דמיינו לעצמכם שיום אחד הוחלט בשמים להרשות לכל הנפטרים לקום למשך שעה אחת מקבריהם, ובאותה שעה רשאים הם לעשות כרצונם. כשהדבר נודע בעולם הזה, באו כולם לבית הקברות להיפגש עם יקיריהם ולדרוש בשלומם. אך מיד שהקברים נפתחו קמו כל הנפטרים מקברם ורצו במהירות הבזק לבתי המדרשות וישבו ללמוד בהתמדה עצומה ונוראה, ולא רצו להביט ולדבר עם שום אדם בעולם. וזוהי כוונת חז"ל "אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה", כלומר אין התורה מתקיימת רק אצל מי שמתייחס לזמן בעולם הזה כמו זה שניתנה לו ההזדמנות לקום מקברו לשעה קלה והוא רץ לבית מדרשו...

למי אין סיכוי לשוב בתשובה?

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (במדבר יט, יד)

רבים תמהים, כי לכאורה הלא כבר נאמר בתורה "וחי בהם", אם כן מהו לשון המיתה שנזכרה במקרא?

ביאר רבי שלמה מרדומסק בעל ה'תפארת שלמה' כי הנה אמרו חז"ל שביום שנסתלק ריש לקיש מן העולם מתו גם חבריו הגזלנים, וכאשר ראו שריש לקיש זוכה בכבוד גדול ואילו הם נדחים מדחי אל דחי, שאלו מה נשתנה הוא מאתנו, אמרו הוא עשה תשובה ואתם לא עשיתם תשובה.

אמרו הגזלנים אם כן אף אנו נעשה תשובה! אמרו להם אין תשובה אלא עד יום המיתה. לכן צריך האדם להיות חרד ולהחיש לעסוק בתורה בעודנו בחיים חיותו, וצריך להיות יקר בעיניו היום והשעה שעודנו בעולם הזה שעדין בכוחו לתקן הכל, וייחשב שזה היום היחיד שיש לו.

וזהו ביאור הכתוב "זאת התורה" אם תעסוק בה בתשובה שלמה, כאשר תדמה בנפשך "אדם כי ימות באוהל" שיבוא היום ולא תוכל לתקן יותר. וזהו שנאמר "וחי בהם", כי בעת עסקו בתורה ומצוות ידמה בנפשו כי יום זה הוא יום של חיים שניתן לו במתנה, ומי יודע מה יהיה מחר, וכך בוודאי לא יניח אף רגע אחד בלי עבודה ותיקון השלמות.

הסתכלות בפני הצדיק - מרפא

"עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוח וראה אותו וחי" (במדבר כא, ח)

בדרך רמז, מובא בספר 'לקט עני', שהפסוק בא לרמז על כל צדיק וצדיק.

וזהו פירושו: "עשה לך שרף" היינו הצדיק שלבו בוער ברשפי אש שלהבת יה לעבודת הש"ת, והיה כל הנשוח היינו מי שננשך ע"י היצר הרע, הנחש הקדמוני, אזי תקנתו היא "וראה אותו וחי" - על ידי שהאדם מסתכל בפני הצדיק, יזכה לרפואת הנפש, ויחיה בזה ובבא.

השחר הוא חש, כביכול, שהוא זה שעשה טובה לקדוש ברוך הוא.

"אך האמת אינה כן, אמר הרב אברמסקי, **בסידור שלי נכתב בתחילת התפילה: 'ואני ברוב חסדך אבוא ביתך'. עצם זה שניתנת בידי הרשות והיכולת לבוא לבית הכנסת, מתוך בריאות הגוף והנפש, ועצם זאת שמעניקים לי את הזכות לפתחון פה, בתפילה לפני מלך מלכי המלכים אדון העולם, זה הכל רק 'ברוב חסדך', כולו חסד ותו לא".**

בעלי הנפש, שמיקדו חלקים נרחבים מעבודת השם שלהם בהחייאת ההרגש הנכון בעת התפילה, חשו בכך שאין חסד וזכות גדולה מזו עלי אדמות, מעצם היכולת שניתנה בכל רגע ועת להתפלל לפני בורא עולם!

על ידי תפילה זוכים לתורה

בספר 'וזאת ליעקב' בפרשת ואתחנן, כתב רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'קריית מלך', דבר נפלא אודות התפילה. הנה בשני מקומות מצינו, שהתורה משתמשת כלפי כלל ישראל בתואר 'גדול'. הפעם הראשונה בענין התפילה, ובפעם השנייה בענין חכמת התורה.

הפעם הראשונה בענין התפילה, הוא הפסוק: "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו" (דברים ז, ז). וכן מצינו כעין זה שלשון 'גדול' נאמרה על תפילה, במדרש רבה (בראשית ס, טו) על המקרא: "ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק" - 'אמר רב הונא צפתה שידו שטוחה בתפילה, אמרה ודאי אדם גדול הוא, לכך שאלה עליו'.

הפעם השנייה בענין חכמת התורה, הוא בפסוק הבא: "ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתון לפניכם היום" (שם פסוק ח). והסביר רבי שמואל יעקב את הטעם, מדוע תואר זה ניתן דווקא לחכם בתורה ולעמל בתפילה? לפי שהאחד צריך לשני, ואין האדם זוכה בתורה בלא שמרבה בתפילה, וכן להיפך אין אדם מקבל גדלות בתפילה ועבודה בלא לימוד התורה.

וכפי שסיפר רבי חיים קמיל זצ"ל, ששמע מתלמיד חכם אחד שלמד עם הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, בבחרותו בישיבת 'גרודנא', ובזמנו לא היה רבי אלחנן בולט יותר משאר האריות שבתורת גרודנא. אדרבה, הוא היה נראה כבחור חלש משאר הבחורים, אך בדבר אחד הוא בלט מאוד על פני כולם, בהרגש העצום שהיה לו בתפילה. אך עם הזמן זכה באמצעות התפילה, לעלות והתעלות גם בשאר התחומים, ונעשה גיבור כארי במלחמתה של תורה!

ומשנן בלב הומה ובשפתים דולקות את דבריו המעוררים והמרגשים של ה'מסילת ישרים' (פרק יט) על מהות התפילה ותכליתה:

"מי שהוא בעל שכל נכון, במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בלבו אמינות הדבר, איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין לו מקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו ורעהו מקשיב שומע אליו".

באופן זה היה מכין רבי משה שמואל את ליבו, לכוון אל המטרה הנעלית של התפילה, ולהתקרב אל ה' - 'כאשר ידבר איש אל רעהו'. עבודה זו אכן עלתה לו בכוחות רבים ומאמצים מיוחדים. באחרית ימיו העידו תלמידיו, שפעמים לאחר התפילה היה מבקש כיסא בכדי לפוש מעט, באמצע הדרך הקצרה שמבית המדרש לביתו, כשהוא מצטדק שהרי חז"ל כבר אמרו: 'איזוהי עבודה שלב לב הוי אומר זה התפילה', אכן זו היא עבודה!

לא יכול להתאפק מלהתפלל

ה'חזון איש' השיב פעם ליהודי שפנה אליו ושאלו מדוע הוא מקפיד להתפלל 'מנחה גדולה', הרי יש ענין לחבר התפילות מנחה וערבית?

"אמנם צודק אתה בדבריך, השיב לו ה'חזון איש', "אך מה אעשה שמיד ברגע הראשון כשבא זמן התפילה, מתעוררת בי תשוקה עזה להתפלל".

ההסבר הוא, שמי שאכן זוכה לחוש שהתפילה היא עבורו מקור השראה רוחנית עליונה, להדבק ולהתקרב לקונו, למרות שהיא דורשת ממנו עמל רב ומאמץ, אך בד בבד היא גם משרה עליו עונג מיוחד ותשוקה עזה אליה.

באחת האגרות (א, כג) מגדיר ה'חזון איש' את התפילה כ'עבודה נאצלה': "**עבודה נאצלה בתפילה, לצייר כמו חי איך שהקדוש ברוך הוא שומע את שיח שפתינו ומאזין הגיון הלב**".

כך חש אדם שמרגיש את תוחלת האהבה והקרבה להקב"ה, שגורמת התפילה בעצם מהותה!

רבי משה קופשיץ זצ"ל, רבה של שכונת 'רוממה', סיפר פעם ששמע מהגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', שאדם מן השורה קם בבוקר, מתפלל שחרית כהלכה וליבו מתמלא סיפוק, ולאחר שמסיים עבודת

"וישמע ה' בקול ישראל" (במדבר כא, ג)

אם נבקש לדעת עד כמה מתעצמת וגדלה הקירבה שלנו לקדוש ברוך הוא בעת שאנו מתפללים לפניו, נוכל למצוא את התשובה לכך בדברי הירושלמי (ברכות ט, א) שהקדוש ברוך הוא נראה רחוק ואין קרוב ממנו, דאמר רב לוי מהארץ ועד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ומרקיע לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ועביו של רקיע חמש מאות שנה, וכן לכל רקיע ורקיע. ראה כמה הוא גבוה מעולמו. ואדם נכנס לבית הכנסת, ועומד אחורי העמוד ומתפלל בלחישא והקדוש ברוך הוא מאזין את תפילתו כאדם המשיח באוזן חברו והוא שומע. וכי יש לך אלוה קרוב מזה? שהוא קרוב לבריותיו כפה לאוזן!?

ועלינו לדעת כשחז"ל נותנים לנו תיאור - אזי אין בו חס וחלילה שום גוזמא, כך הם פני הדברים בדיוק. כשם שאדם כשרוצה לומר סוד לחבירו, הוא מקרב את אוזנו לתוך פי, כך בכל תפילה ותפילה כשהאדם מתחיל לדבר בלחישא, הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו כביכול יורד מגבהי מרומים להקריב אוזנו לתוך פינו, להקשיב את אשר אנו משיחים לפניו.

ברוח דברים אלו הרמב"ן (פרשת בא) מגדיר את כל ענין התפילה ויסוד תקנתה בציבור, שהוא בשביל להראות את השייכות והקרבה שלנו אליו יתברך. "וכוונת רוממות הקול בתפילות וכוונת בני כנסיות וזכות תפילת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו וידו לא-ל שבראם והמציאם, ויפרסמו זה ויאמרו לפניו בריותך אנחנו".

המגיד מישרים רבי אליעזר טורק שליט"א (מובא ב'אוצרותיהם אמלא', פרשת וישלח) מצטט הגדרה מיוחדת במינה, שהתבטא הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', באחת משיחותיו: "תפילה כתיקונה היא ממש סדר מוסר. שניהם תכליתם שווה; שניהם נותנים לאדם יכולת להכיר ולדעת את תכליתו בעולם, ולהתקרב על ידם לבורא עולם".

סיפרו תלמידיו של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב', שמידי יום ביומו קודם שניגש להתפלל, היה שב

פניני דוד ירושלים

בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי